

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Изказване на Мая Манолова на пресконференция по повод една година от избора ѝ на поста за омбудсман

28 юли 2016 г.

Благодаря на всички за интереса към днешната пресконференция. Преди една година на 30 юли бях избрана за омбудсман от българския парламент. Тогава имаше хора, които адмирираха този избор, имаше хора, които бяха критични, имаше хора, които бяха сериозно скептични с един основен въпрос, дали ще мога еднакво обективно, еднакво безпристрастно, еднакво активно да защитавам всички граждани, независимо от техните пристрастия.

Преди една година аз обещах, че ще точно след година ще дам отчет какво съм свършила и доколко съм успяла да опровергая техните съмнения. Затова ви събрах днес, за да изпълня това свое обещание като предварително ви успокоявам, че няма да ви заливам с числа, статистика, с конкретика, с изреждане на събития и свършено, защото в края на тази година ще напиша доклад за работата на омбудсмана през 2016 г. и през март следващата година ще го внесе в Народното събрание.

Това, което днес искам да направя, е да припомня какви обещания дадох преди една година и как ги изпълних към днешна дата.

Първо, обещах пред българския парламент и пред гражданите, че институцията на омбудсмана ще стане проактивна, че ще бъде омбудсман в действие, че няма да стоя в кабинета си в София, а ще пресрещам проблемите на хората на място, буквално на терен. И мисля, че го направих, защото през тази изминала година всяка седмица поне по веднъж съм извън столицата - или на изнесена приемна, или по конкретен проблем на гражданите. Така се оказа, че откакто съм встъпила в длъжност имам 26 изнесени приемни извън столицата и съм била в близо 50 населени места, в 50 български общини по различни проблеми, по които са настоявали гражданите за моето съдействие. За това време статистиката показва, че съм се срещнала лично и съм изслушала в приемната си в София и в страната 1065 души.

Както обещах, създавам и първата постоянно действаща изнесена приемна в Северозапада, където проблемите на гражданите са най-тежки. Тя ще бъде ситуирана в Монтана, ще започне работа в началото на септември, в момента тече конкурс за моя представител в този регион. Хората от Северозападна България ще имат своя омбудсман.

Второ, обещах, че институцията няма да бъде бюро жалби, че няма да бъде гара разпределителна за сигналите на гражданите и да ги препраща към институциите, а че ще развия капацитет да извършваме самостоятелни проверки, че ще се опитваме да помогнем на всеки един гражданин, по неговия конкретен проблем. Това правим всеки ден - аз и хората, които са в екипа на институцията, стоим зад всеки човешки проблем и зад всяка човешка съдба докрай.

Жалбите се увеличиха двойно – 8264 от момента, в който съм встъпила в длъжност, а от началото на тази година са 6403, което е два пъти повече спрямо миналата година - 3 213, а изобщо за цялата минала 2015 г. те са 6202, броя.

Както е тръгнало през тази година ще има абсолютен рекорд на подадените жалби и сигнали към институцията.

Броят на гражданите, които са получили непосредствено съдействие и защита от омбудсмана са 20 320. Това са хората, които са подали сигнали, по чиито жалби са работили, които са минали през приемната на омбудсмана, които са се обадили по телефона. И не на последно място, които са ми писали във Фейсбук, на личната поща, или са ме потърсили на личния ми телефон, защото това е канал за непосредствена и пряка връзка с хората, които имат нужда от мота подкрепа. Така чрез Фейсбук отидох в дома на Снежи Жежева в Плевен, която е на инвалидна количка и така започна кампанията „Великден за всеки“. Така миналата седмица, поканена през Фейсбик, се оказах на протестно хора в Елин Пелин, където хората протестират срещу един опасен за живота им надлез – мост, по който минава целият трафик, и който е трябвало да съществува само 3 години, а вече съществува 38 години.

Така се запознах с Дейвид Дичев от Сливен, който ми писа през Фейсбук, че има нужда от лаптоп, защото майка му, която го отглежда сама, няма възможност да му купи, болна е от онкологично заболяване, в тежка ситуация е семейството, а той учи в паралелка за надарени деца и му трябва лаптоп, за да осъществи своите проекти. Занесохме лаптоп на Дейвид и след месец той ни изпрати грамота за първо място, което е спечелил в градската олимпиада, с проект, който е изработил именно на този лаптоп.

Така се оказах в Белово, където кметът се саморазправяше със свои опоненти, като пращаше да разрушават техни постройки. Така се оказах в кв. „Прослав“ в Пловдив, където гражданите ме поканиха, за да ги защита, затова че искат да се изгради подлез за преминаване на високоскоростната отсечка. След моята намеса общинския съвет отпусна 50 000 лева за идеен проект на подлеза, а който настоявах за жителите.

Така че, по всички тези казуси имаше конкретни действия и на практика решени проблеми.

Трето, обещах да уплътня всички правомощия на институцията. Досега моите предшественици положиха основите, създадоха стабилност и авторитет на институцията на омбудсмана, но основно са съсредоточавали своите усилия към отговорите и проверките по жалби и сигнали, писали са препоръки към различни институции и предложения. Сега аз се опитах да уплътня и надградя всички възможности, които има омбудсмана.

Например да участваме във формиране на политики, които да се отнасят по важните за гражданите теми. Така в институцията бяха проведени 10 много сериозни дискусии и кръгли маси, по темите – здравеопазване, реформа в здравеопазването, равнопоставеност на половете, проблеми, които арбитражните съдилища създават на българските граждани, рекета на „Топлофикация“, либерализация на енергийния пазар, състоянието на затворите и на психиатриите, състоянието на детските интернати, правата на децата, заедно с УНИЦЕФ и с норвежкия детски омбудсман.

Започнах да прилагам и правото на косвена законодателна инициатива, която има омбудсмана. Да предлагам конкретни промени в закони през председателя на парламента г-жа Цеца Цачева до народните представители. Така изготвих предложения по бюджета на здравната каса, по Закона за здравното осигуряване, по Закона за равнопоставеност на половете. Внесох предложения през г-жа Цачева за промени в Изборния кодекс и по-точно гласуването на българите в чужбина, предложения за промени в три закона, свързани с арбитражните съдилища. Сега съм отправила конкретни препоръки по Закона за управление на отпадъците, свързан с една далавера, която разнищвам през последните седмици. Участвам активно, както обещах преди една година, в работата на парламентарни комисии, когато разглеждат важни теми за българските граждани, включително и на други органи. Например на КЕВР, когато се обсъждаше цената на парното, цената на тока.

Изготвих три специални доклада след извършени проверки за състоянието на затворите, за състоянието на детските интернати и за проблемите на гражданите с „Топлофикация“.

Четвърто - успешно, заедно с граждански организации, реализирахме важни национални кампании, важни национални инициативи. В рамките на кампанията „Великден за всеки“ събрахме в пари и хранителни продукти за над 1 мил. лева, за да подкрепим нуждаещите се пенсионери на светлия християнски празник. Със следваща кампания надградих кампанията „Великден за всеки“ с една кампания за отпадане на ДДС върху дарените храни, която нарекохме „Великден – Всеки ден“. В момента сме готови с текстовете и имам публично обещание от финансовия министър, че предложенията ще бъдат включени в предстоящата бюджетна процедура и от 1 януари ДДС върху дарените храни ще отпадне. Това на практика

ще направи дарителството ежедневна дейност. Излишните храни, които са стотици хиляди тонове, ще стигнат до гладните хора.

Започнах и реализирах успешно кампания срещу частното правосъдие, срещу злоупотребите от страна на т.нар. арбитражни съдилища по отношение на българските граждани. След като разнишихме проблемите и разобличихме паралелната частна съдебна система, която функционира в България, внесох предложение за промяна в три закона през г-жа Цачева и депутати от всички цветове, от всички парламентарни групи, членове на правната комисия ги внесоха за разглеждане в парламента. Имам уверението и надеждата, че те ще станат факт, като ще освободят потребителите от бремето и рекета на тези частни съдилища.

Започнах кампания срещу рекета и издевателствата на „Топлофикация“ върху българските граждани и ще ви призная, че това беше и е най-трудната ми битка. Много сериозни интереси, пари, зависимости, влияния - цяло бласто, в което човек трудно може да победи, да отбележи точка в интерес на българските граждани. Упражних всичките си правомощия написах специален доклад, извадихме проблемите, проведохме открита приемна, сезирах ВКС, ЕК, всички институции поеха конкретни ангажменти, но част от тях натиснати по различни причини в движение, се отметнаха от обещанията към българските граждани. Например КЕВР, които обещаха, че ще забранят юрисконсултските възнаграждения в общите условия на топлофикациите и след няколко месеца на тъмно си приеха общите условия, като просто обявиха, че няма да пипат възможностите на „Топлофикация“ да рекетира българските граждани с допълнителни такси.

Не съм се отказала от тази битка ще я проведа докрай, ще я водя докрай в интерес на българските граждани, в интерес на столичани, срещу столичната „Топлофикация“ и срещу всички топлофикации, които рекетират гражданите. Ще я започна с нова сила в новия отоплителен сезон. Този път ще се обърна към Столичния общински съвет, ще напиша лични писма до всеки един общински съветник, готова съм да се срещна с всеки един от тях. Ще настоявам СОС, който е собственик на „Топлофикация София“ да наложи правила, които да защитават не само монополиста, но и столичани. Ще направя законодателни предложения, през закон да се забранят възможностите за рекет на това дружество. В момента е готов проект за промени в Закона за енергетиката, той предстои да бъде даден за обществено обсъждане, ще предложа конкретни текстове да забранят на „Топлофикация“ по облекчена процедура да си вади изпълнителни листове срещу гражданите и да си начислява колосални суми за юрисконсултски възнаграждения. Ще поискам и среща с евродепутатите от всички цветове, ако не се справя с българските институции, ще поискам подкрепа от ЕК, защото има директиви, които са задължителни за България и които задължават институциите да защитават гражданите срещу произвола на монополите.

Започнах през последните 10 дни една друга важна кампания срещу начина, по който се събират и се изразходват продуктовете такси, т.нар. „екотакси“. Това е далавера за 60 милиона. Това са таксите, които всеки български гражданин заплаща, за да може да регистрира автомобил за първи път и които се оказа, че вместо по сметка на държавата, отиват по сметка на две или три честни организации. При това в закона съществува забрана за информация как се използват тези пари. Оказа се, че те се използват за рециклиране на автомобили – дейност, която сама по себе си е печеливша и не се нуждае от допълнителна субсидия от българските граждани.

Написала съм препоръка до председателя на парламента г-жа Цеца Цачева, в момента е отворен Закона за управление на отпадъците – да задължат организациите, които събират тези екотакси да изнесат информация какво правят със събраните пари, къде отиват парите на гражданите. Написах препоръка и до премиера Бойко Борисов да бъдат извършени промени в Наредбата за продуктовете такси, така че държавата да влезне на този пазар, ефективно, да има конкуренция, така че цените да се върнат на нивата, които са били преди 4 години, когато екотаксата е била в размер от 30 до 50 лв., сега е в размер 275 лв.

Пето, поех ангажимент, че ще работя с всички граждански организации, че реално неправителствените организации ще бъдат мои истински партньор. Една те са над 100 – браншови, съсловни, граждански, които работят по правата на децата, в защита на потребителите, правозащитни, синдикати, работодателски. Даже, тези които преди една година протестираха срещу моя избор, сега са мои партньори, работим заедно по-важни за гражданите каузи.

Шесто, обещах преди една година, че няма да злоупотребявам с правомощието си да сезирам КС. До момента съм го направила 3 пъти, по важни теми, с три конституционни жалба, като последната беше по текстове от изборния кодекс, които налагат санкции за негласувалите български граждани, изразяваща се в заличаване от изборните списъци.

Създадох Консултативен конституционен съвет към омбудсмана, в който се включиха имените юристи, доказани имена в правото – проф. Огнян Герджиков, проф. Екатерина Михайлова, Михаил Екимджиев, проф. Васил Мръчков, проф. Пламен Киров, Даниела Доковска, Александър Кашъмов, ще пропусна някои, но това са хора, които ми дават безценна експертиза, подкрепа и увереност, че текстове, които нарушават правата на българските граждани трябва да бъдат атакувани.

Подготвих 4 становища по жалби на други органи до КС, а също така 4 пъти сезирах ВАС и ВКС с искане за произнасяне с тълкувателни решения.

Едно от тях е особено важно за българските граждани, сезирането на ВКС с тълкувателно решение за законността на такса „сграда инсталация“, по което чакам решение от няколко месеца.

Мисля да спра до тук. Ще кажа какво ще правя през месец август. В понеделник имам насрочена среща с Конфедерацията на потребителите и започваме съвместни действия и цялостен план за предстоящия рунд от битката с „Топлофикация“. Началото на новия отоплителен сезон с нови сили продължаваме.

Имам среща и с младежки студентски организации в България, които искат да ми изложат проблем.

През месец август съм си оставила за домашно и доста несвършена работа. През отпускарския сезон основно ще работя в институцията по законопроекти, които обещахме да изготвим, но не сме направили до този момент.

На първо място предложения, които се отнасят до работата на ЧСИ, предложения за промени в няколко закона - тормозят българските граждани, оплакванията са във всяка община. Трябва да бъдат поставени правила, които да защитават хората. Колекторските фирми - забрана на монополи дружества да продават дългове на свои клиенти, забрана да рекетират гражданите, да си създават частни съдилища. Фирмите за бързи кредити, работят извън всякаква правна среда, нагледах се на случаи, в които дългове от 800 лв. стават 3 800, 3721 съсипват съдби, рекетират хората. Освен това съм поела ангажимент, които ми напомниха на един форум онзи ден на Български център за нестопанско право да работя по Закона за доброволчеството. Важно е да стимулираме съпричастността, солидарността в обществото, да подкрепяме тези, които правят това доброволно, имат мисия, кауза, така че да има много сериозна нужда от такъв закон. Закон за частния фалит – хора със съсипани съдби, които са се превърнали във вечни длъжници и които нямат никаква перспектива, чакат от години този закон, които да им даде някакъв хоризонт да продължат живота си. После са наред банките, но тях все пак ще ги оставим за септември или за октомври, т.к. програмата и планове те ни са много интензивни.

МАЯ МАНОЛОВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ